

A 3 éves szakiskola közismereti program dilemmái

Miért éppen az OFI?

A szakiskolai közismereti program kidolgozásra az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet munkatársai kaptak megbízást 2010 őszén. Fontosnak tartjuk, hogy ennek az oktatáspolitikai döntésnek a szakmai hátterét röviden megvilágítsuk.

Az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet jogelődjében (az Országos Közoktatási Intézetben) már az új évezred első éveiben zajlottak olyan irányú kutatások, amelyek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok iskoláztatásával álltak összefüggésben. Közismert tény, hogy a középiskolákban az elmúlt másfél évtizedben is jelentős arányban következtek be tanulói kudarcok, amelyeknek egy része rendkívül látványos módon jelentkezett (bukás, évismétlés, az iskola elhagyása stb.), más része pedig (pl. az elvárthoz képest alulteljesítő tanulók magas száma) kevésbé észlelhetően volt jelen az iskolák életében. Ez a probléma indította el a 2002-2005 között folytatott kutatássorozatot¹, amely nemcsak az (egyébként akkor már eléggé ismert) okokra igyekezett rámutatni, hanem az intézmény-fejlesztés konkrét módszereivel megoldást is igyekezett találni a kedvezőtlen helyzetre.

A kutatás legfontosabb eredményei közül - témánk szempontjából - most csak kettőt emelünk ki.

1. Egyértelművé vált, hogy a többnyire frontális óravezetést alkalmazó pedagógusok a kevésbé motivált és sok esetben súlyos tudás(és kompetencia)hiánnyal küzdő tanulók esetében – legyen szó gimnáziumról vagy éppen szakiskoláról - nem tudnak számottevő eredményt felmutatni. Ezért az érintett intézményekben elindult egy fejlesztés, amely a pedagógusok módszertani kultúrájának a megújítását tűzte ki céljául.
2. A másik fontos felismerés az volt, hogy a hagyományos tananyag-tartalmak – különösen a szakiskolai tanulók esetében – egyáltalán nem kötötték le a tanulók figyelmét, amely miatt számos esetben lehetetlenné vált a pedagógusok (és ennek következtében a tanulók) számára a tanóra szokásos működtetése. Ezért azokban az osztályokban, ahol különösen magas arányban voltak jelen a szakmai munka szempontjából (is) problémát jelentő tanulók, ott a fejlesztés nemcsak új, a tanulókhöz közelebb álló tartalmakat hozott létre, hanem azokat az eszközöket és módszertani megoldásokat is kidolgozta, amelyekkel csökkenteni lehetett az un. alapkompenciákban (pl. az olvasás és szövegértési nehézségeket) mutatkozó hiányosságokat.

1. ábra A kutatás eredményeit tartalmazó kötetek (www.ofi.hu/tudástár)

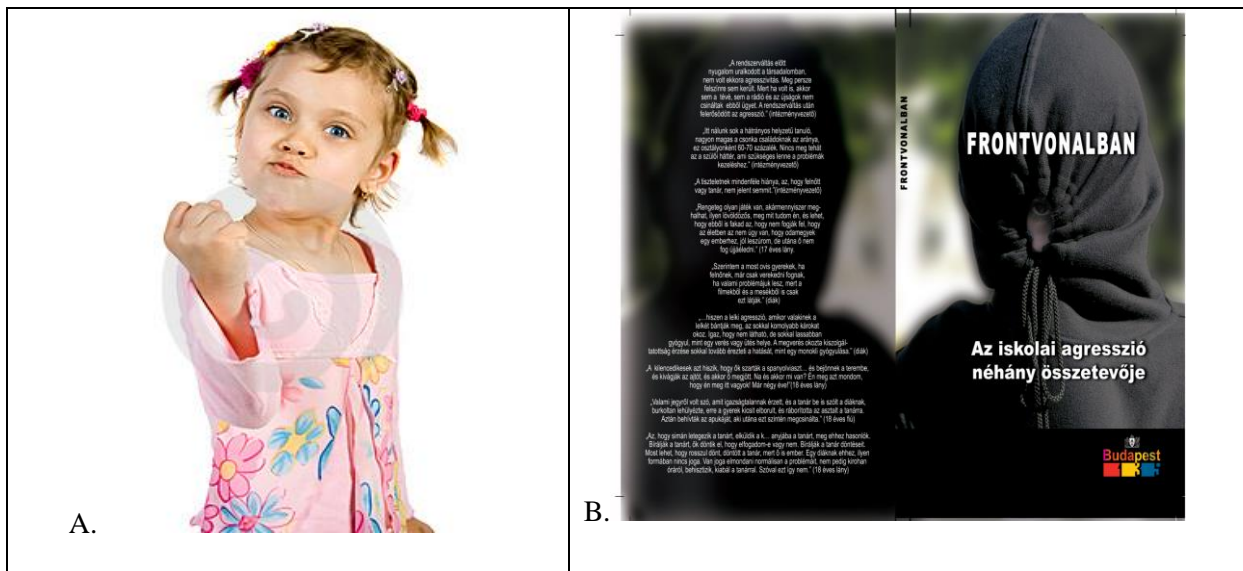
---

¹ E kutatások vezetője e cikk írója volt.

A szakiskolába járó tanulókkal kapcsolatos problémákra más aspektusból mutatott rá az iskolai agresszióval kapcsolatos kutatás, amelyet 2007/2008-ban zajlott Budapesten.²

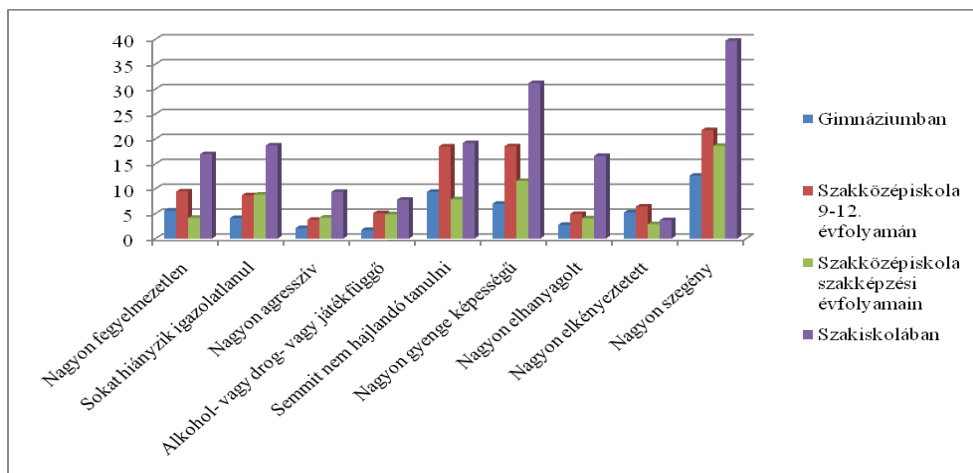
2. ábra A budapesti középiskolai agressziókutatás eredményeit tartalmazó kötet címlapja (B.) és a kutatás „védjegyéül” szolgáló fotó (A).

² Lásd erről: Frontvonalban FPPTI, 2008. szerk: Mayer József A következő évben az óvodák és általános iskolákban végeztünk ezen a téren kutatásokat, amelyek további adalékokat nyújtottak a „potenciális szakiskolai tanulók” természetrajzához. Lásd erről: Mayer József - Nádori Judit-Vigh Sára: Kis könyv a felelősségről (Adalékok az iskolai erőszak természetrajzához) MMPPPI, Bp. 2009.

A kutatás talán legfontosabb eredménye az volt, hogy a pedagógusok mellett maguk a tanulók is rá tudtak mutatni osztálytársaik azon csoportjára, akiről azt állították, hogy „semmit sem hajlandók tanulni”. Értelmezésünk szerint ezekben az esetekben már egy nagyon súlyos, kulturális probléma állt, nevezetesen az, hogy a szóban forgó tanulók az iskola és a tanulás világát *alapvetően utasították el, még abban az esetben is, ha kulturális és/vagy szociális tekintetben egyébként nem rendelkeztek számottevő alternatívákkal.*

3. ábra Iskolatípusok és tanulói problémák (%)

Forrás: Frontvonalban. (A feltett kérdés a következő volt: Az egyes képzési programokban a tanulók körülbelül hány százalékát jellemeznéd úgy, hogy...” (a megjelölt százalékos részarányok átlaga iskolatípusonként)

Az agressziókutatás eredményeinek az ismeretében önálló kutatást szenteltünk a szakiskoláknak.³

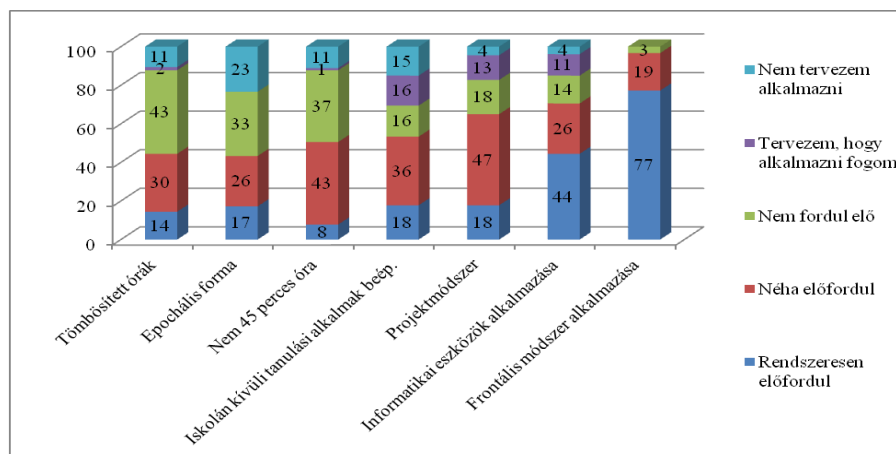
Milyen eredményeket hozott ez a kutatás?

- Tanulói kudarcok sokszínűségét már korábban is tapasztalhattuk. Itt azonban arra (is) választ kaptunk, hogy számos olyan, a tanulókkal kapcsolatos tényező jelenik meg ebben az iskolatípusban, amelyeknek egy része már nem kezelhető pedagógiai eszközökkel. Az alapvető problémát – sok egyéb, itt nem részletezhető ok - miatt abban láttuk, hogy a tanulási nehézségekkel küzdő tanulók többsége olyan családokból érkezik, ahol a család elégtelen szocio-ökonómiai státusza miatt nemzedékről nemzedékre átöröklődik az *alacsony iskolázottság. Számunkra a komplex problémahalmazból itt az a fontos, hogy ezt a tényt tartjuk a legfontosabb oknak abban, hogy az érintett tanulók iskolával és tanúlással kapcsolatos attitűdjei kedvezőtlenül alakultak.*

³ Glosszárrium (100 000 szó a szakiskoláról) OFI,2009. szerk: Mayer József

- A pedagógusok módszertani hiányosságairól korábban már beszéltünk. Az, hogy ebben a kutatásban újra bebizonyosodott, hogy ezen a területen nem sikerült számottevő módon eredményt elérni, újra és újra arra irányítja a figyelmet, hogy a pedagógus-továbbképzések ezen a területen alapvető megújításra szorulnak, mert függetlenül a bevont források mértékétől – amelyek nem voltak csekélyek az elmúlt évtizedben – nem sikerült *az ezen a területen tevékenykedő pedagógusok többsége szemléletének az átforgalmazása*.

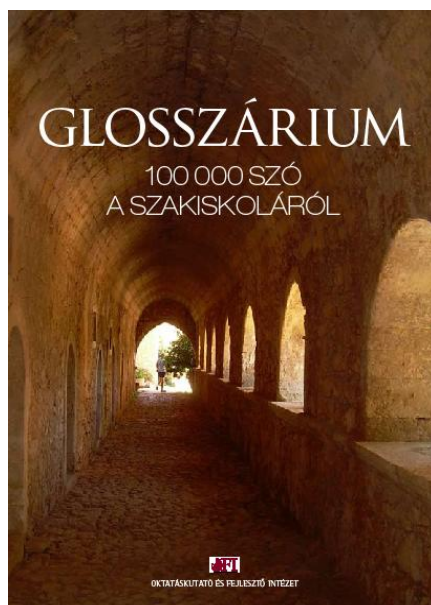
4. ábra A kutatás során feltett kérdés a következő volt: „Az Ön gyakorlatában előfordulnak-e az alábbi tanulószervezési módok, módszerek?” (%)

Forrás: Glosszarium

- Végül nem hagyható szó nélkül az sem, hogy a kutatás rávilágított arra, hogy ez az iskolatípus több esetben is diszfunkciós zavarokkal küzd. Ennek *egyik* legszembetűnőbb jelét az a dilemma okozza, hogy mi lehet a pedagógus legfontosabb feladata azoknak a kilencedik évfolyamos tanulóknak az esetében, akik – mint erre már korábban rámutattunk – alapvető nehézségekkel küzdenek az írás-olvasás-számolás területén?! A magunk véleménye szerint az, hogy orvosolja ezt a problémát, mert ezeknek a kompetenciáknak a hiányában – sok egyéb (és általában később jelentkező probléma mellett) – *nem, vagy csak komoly nehézségekkel válik megvalósíthatóvá a szakmatanulás*. (Ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy ebben az esetben olyan problémáról van szó, amely nem *ebben az iskolatípusban keletkezik, de itt csapódik le a legsúlyosabb mértékben!*).

5. ábra A kutatás eredményeit összefoglaló kötet címlapja

A fejlesztés állomásai

Az elmondottak szakmailag alátámasztják azt a döntés, amelynek az értelmében tehát az OFI-ban indult meg a szakiskolai közismereti program fejlesztése. Az (akkor még) Fejlesztési és Innovációs Központ munkatársai készítették el a közismereti program „nulladik” változatát 2011 májusára, amelyet a(z akkor még) NEFMI munkatársainak a segítségével két alkalommal megismertethettek és megvitathattak több szakiskola vezetőjével, illetve pedagógusával. Ezt követően elkészült a programnak az a szövegváltozata, amely 2011 júniusában felkerült az OFI honlapjára. 2011 szeptemberétől ennek a változatnak a kipróbálását kezdhették el azok az intézmények, amelyek erre *önként* vállalkoztak.

Az első tapasztalatok kicserélésére 2011. novemberében került sor az NSZFI- ben szervezett konferencián, amelyen közel 60 intézmény képviselője jelent meg. A közismereti program kapcsán kibontakozott vitában a különféle álláspontokat nehezen lehetett összeegyeztetni, közelíteni egymáshoz. A legjelentősebb problémaforrások a következők voltak:

- A program által támasztott műveltségterületekhez kapcsolt követelményeket sokan alacsonynak találták, míg voltak olyanok, akik szerint azok a szakiskolai tanulók számára ezek nem teljesíthetők.
- A nem hagyományos tantárgyi szerkezetben történő tanóraszervezést sokan nem tartották megvalósíthatónak, mások pedig ezt találták az egyetlen „kivezető útnak” a jelenlegi helyzetből.

- A közismereti óraszámok is vitát generáltak, mert többen elfogadhatatlanul alacsonynak találták azt, míg mások szerint ebben az iskolatípusban egyáltalán nem szükségesek a közismereti órák.

A későbbiekben a kutató/fejlesztő munkatársak és az iskolák kapcsolata továbbra is konzultatív marad.

Melyek az új szakiskola közismereti program legfontosabb újdonságai?

A közismereti program tartalmi és módszertani sajátosságait már a fejlesztés elején meghatározta az a keretrendszer, amelyet alapvetően a korábbiakhoz képest alacsony óraszámok biztosítottak. (Most nem érintjük azokat a vitákat, amelyek az iskolatípus teljes szerkezetének az átformáláshoz vezettek.)⁴

Emiatt a közismereti program nem a hagyományos tantárgyi szerkezetre készül, hanem olyan komplex tantárgyakat tartalmaz, amelyekben a hagyományos tantárgyi tartalmak integráltan jelennek meg. A közismereti program óraszámja a korábbi évekhez képest sokkal alacsonyabb lett, heti 12 óra. Ennek a megoszlását mutatja a következő táblázat:

1. táblázat A 3 éves szakiskola közismereti tantárgyainak óraszámjai

Komplex tantárgy	Óraszám/hét
Társadalomismeret =Történelem, társadalomismeret, társadalmi földrajz)	1
Természetismeret (fizika, kémia. biológia, földrajz)	1
Irodalom-nyelvtan- kommunikáció- művészetek	1
Matematika	1
Idegen nyelv	2
Osztályfőnöki	1
Testnevelés	5
Összesen	12 ra

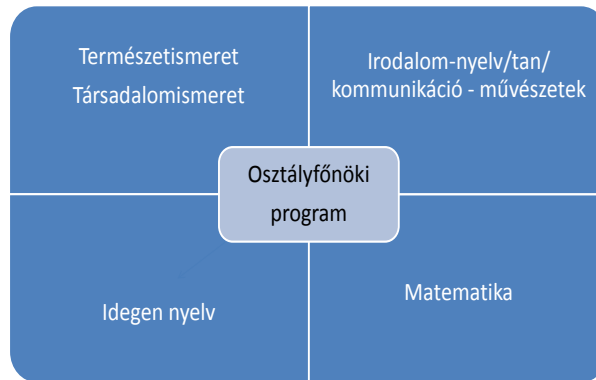
Ebben a koncepcióban a program meghatározó elemét az osztályfőnöki óra jelenti, amelyeken olyan tartalmakat dolgoznak fel a pedagógusok a tanulókkal, amelyek egyrészt e tartalmakon keresztül hangolják rá a tanulókat a többi tantárgy tartalmi elmeire, másrészt pedig jelentős mértékben segíthetik a program egyik alapvető célkitűzésének a megvalósítását, amelyet a *közösség-fejlesztésben, közösség-építésben* jelöltünk meg.

A közismereti program tartalmi elemei az alábbi rendszerben kapcsolódnak össze:

⁴ Lásd erről: Mayer József : A szakiskolák közismereti programjáról UPSZ/2012. 4-6. megjelenés alatt!

- a. A 6. ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza,
- b. másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást –mint erre már utaltunk - a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban. (A testnevelési tantárgyra nem készül külön tanterv, mert ott a középfokú oktatás számára készített mindennapra kiterjedő programot kell majd alkalmazni.)

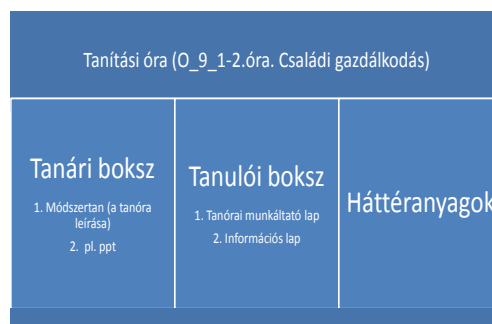
6. ábra A közismereti program szerkezete

6

- c. A pedagógusok és a tanulók számára tanórai szintű tanítási-tanulási támogató-csomag készül. Ennek a szerkezetét alábbi mutatja be.

7. ábra A tanórai munkát támogató módszertani csomag szerkezete

8

A tanári box- ban a tanóra megtartásához szükséges módszertani leírás mellett segédanyagok (pl. ppt-óra vázlatok) és háttéranyagok találhatóak, amelyek megkönnyíthetik a tanórára történő felkészülést. A tanulói bokszt egyrészt a tanórai használatra szánt ún. munkáltató feladatlapot, másrészt pedig egy ún. információs lapot tartalmaz, amelyen magát a tananyagot találhatja a tanuló. A csomag egyúttal a hagyományos tankönyveket is helyettesít(het)ji. Az átállást egy nem tankönyvalapú tanórai világra mi magunk sem tartjuk sem egyszerű, sem pedig gyorsan kivitelezhető lépésnek. Mindezt a tantervszerzők tankönyvek megírását is tervezik. Az egyes tartalmakat az erre a célra készült honlapról tölthetik le az iskolák. (<http://szaki.ofi.hu/>)

Az első tapasztalatok

A 2011 decembere és 2012 januárjában az OFI munkatársai monitoring-tevékenységet végeztek 25 olyan iskolában, amelyek vállalták a program kipróbálását azzal a céllal, hogy a közismereti program kipróbálásról közvetlen tapasztalatokat szerezhessenek. Mind az intézmények vezetői, mind pedig a megkérdezett pedagógusok közül többen olyan – általános problémá(ka)t fogalmaztak meg, amelyekről úgy vélik/vélték, hogy azok megléte miatt nem lehet sikeres – szerkezettől függetlenül - a szakiskolai képzés. Ezek közül a legfontosabbak a következők voltak:

- Szinte minden iskolában elmondták, hogy gyakori gond, hogy az *általános iskolai tanulási kudarcok*, a rejtett és elhanyagolt hiányosságok *teljes mértékben gátolják az újabb ismeretek elsajátítását*, a szakmai képzés alapjainak lerakását. Ezért többen úgy gondolták, hogy amíg az általános iskolák felső tagozatáról továbbra is jelentős tudás és kompetencia-deficittel kerülnek ki a tanulók, addig a szakiskolai képzés helyzetén érdemben nem lehet javítani.
- Több vezető arra is felhívta a figyelmet, hogy a megújulásnak sok esetben gátat vethet az, hogy a pedagógusok sokszor *csak a bejáratott és az általuk eddig is használt tankönyveket alkalmazzák szívesen, ritkán kezdeményezik, hogy az iskolában bevezetésre kerüljenek azok az újdonságok, amelyeket az elmúlt évek jelentősebb programjaiban fejlesztettek ki. Ugyanakkor azt is jellemzőnek tartották, hogy a tanulók is megszokásból elvárják, hogy mindig tankönyvből kapják az anyagot.*
- Az intézménylátogatások során a monitorozók több tanórát is meglátogattak. Bár a látottakat nem tekinthetjük kizárólagosnak, az azonban elgondolkodtató, hogy a meglátogatott iskolák mindegyikében *frontális órán kívül más módszerrel nem volt módjuk a látogatóknak megismerkedni.* A kérdésre, hogy miért nem szervezik a tanulói tevékenységre a tanórát, azt jelezték a pedagógusok, hogy erre nincsenek meg a feltételek.
- Bár többen már régebben is az összevont ismerettartalmú tárgyak (különösen a „természetismeret”) mellett állnak mondták az intézményvezetők –, de a pedagógusok

megszokott szaktárgyi besorolása (végzettsége) miatt nekik is vannak kételyeik azzal, hogy ezt a programot hogyan lehet intézményi szinten üzemeltetni. Úgy tűnt, hogy az elvi, szakmai álláspontokat mindig átszínezik a sajátos, személyes érdekek, szempontok a tantestületekben.

- És végül többen felhívták a figyelmet arra jelenségre – amelyet néhány év óta több kutatás során magunk is tapasztalhattunk – hogy nem csak az gond, hogy gyenge a tanulók tanulmányi eredménye, hanem az, hogy emelkedik azon tanulóknak a száma, akik *nem nagyon vagy egyáltalán semmit sem akarnak tanulni*.

A fejlesztés jelenlegi helyzete

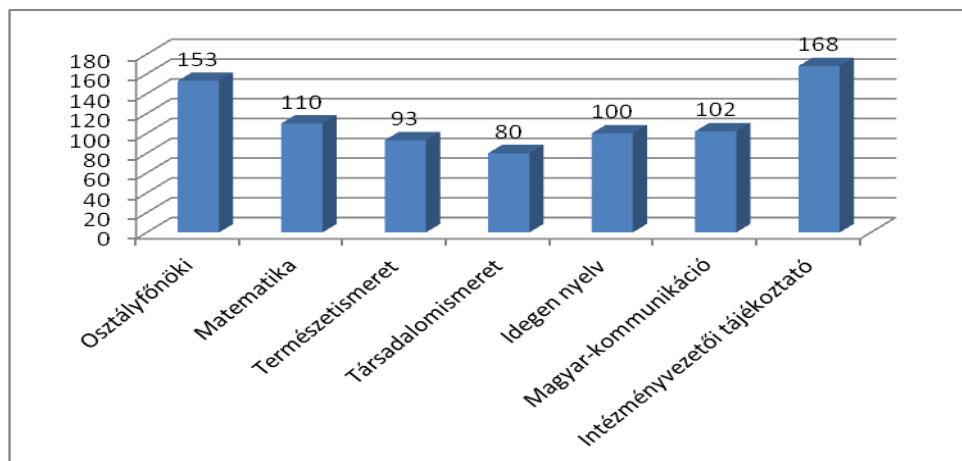
2012 májusában a készülő közismereti program 9. évfolyamos munkaanyagát megismertettük 5 iskola vezetőivel és a pedagógusokkal. Az egyes tantárgyterületek vitájára május 17-én, az OFI-ban került sor. A legfontosabb észrevételek a program egészét illetően a következők voltak:

- a. Tanári kézikönyvek szükségessége
- b. A programhoz szükséges technikai feltételek biztosítása
- c. A módszertani elemek és munkaformák megtanulásához szükséges idő biztosítása
- d. Bemutató órák szervezése az iskolákban
- e. A közismereti és szakmai tárgyak összekapcsolhatóságának biztosítása

Időközben elkészült a szakiskola kerettanterv a szakiskola közismereti programot tartalmazó honlap is. Erről a helyről tölthetik majd le az intézmények a tananyagot és a módszertani csomagokat.

2012 júniusának második felében Budapesten és hét másik településen az OFI munkatársai pedagógus-továbbképzést tartottak, ahol a fejlesztés eredményeivel megismertették az iskolákban dolgozó pedagógusokat. A továbbképzések első állomásán a plenáris előadás mellett műveltségterületenként szekciókban kaphattak konkrét kérdéseikre választ a fejlesztőktől a pedagógusok.

8. ábra. A tájékoztatókon részt vevő pedagógusok száma műveltségterületenként (fő)

Forrás: Online regisztráció, OFI

Összegzés

E rövid tanulmány talán érzékelteti, hogy mi képezi a 3 éves szakiskolai közismereti program bevezetésének az igazi dilemmáját?!

- A fejlesztők az elmúlt évtized(ek)ben szerzett tapasztalatok alapján világosan látták, hogy a szakiskolában a közismeret oktatásában mindenképpen változtatásra van szükség. Az az oktatáspolitikai döntés, amely jelentős módon megváltoztatta az érettségit nem nyújtó szakiskolák működési feltételeit, jó lehetőséget kínált azoknak a tartalmi és módszertani problémáknak a megválaszolására, amelyekről fentebb beszéltünk.
- Az is egyértelmű, hogy ezt a nagyon jelentős fordulatot, amely véleményünk szerint *meg kell, hogy változtassa a tantervekben zajló pedagógiai folyamatok tartalmát és módszertanát, a közoktatás intézményrendszerének egészét figyelembe véve nem a legkedvezőbb feltételek mellett kell végrehajtani*. A leírtak – és más kutatásokból merített tapasztalataink alapján – biztosak vagyunk abban, hogy ezt az iskolatípust és az abban tanulók zömét *már nem lehet a hagyományos tartalmak és módszerek mentén nem lehet sikeres működtetni, illetve tanítani*. A kialakult helyzet miatt az intézmények számára változtatási kényszer alakult ki. A magunk részéről ennek a „kényszernek” egy pozitív forgatókönyvét igyekeztünk felvázolni.

A szakiskolai közismereti programról⁵

A szakiskolai közismereti program (SZAKI) 2011-ben készült el, és az idei tanév volt az első, amelyben már e szerint kezdték meg a kilencedikes szakiskolások tanulmányaikat. A programról, a közismereti kísérleti tankönyvről és jövő feladatairól kérdeztük Mayer Józsefet, az Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet (OFI) Tartalomfejlesztési és Módszertani Központ igazgatóhelyettesét.

Milyen koncepciója van a szakiskolai közismereti programnak? Miben különbözik a korábbi gyakorlattól?

A szakiskolai közismereti program egyik alapja az a tény, hogy a szakiskolába felvételt nyerő diákok olyan háttérrel érkeznek, amelyre a korábbi gyakorlat nem tudott építeni, mert nem vette figyelembe a hátrányokat és kompetenciahiányokat. Erre kíván reflektálni az új program, amely mástípusú tartalmakat és másképpen próbál átadni a szakiskolásoknak.

A korábbi négy évfolyamos képzésben a tanulók az első két évben többnyire közismereti tantárgyakat tanultak hagyományos tantárgyi struktúrában. A jelenlegi szerkezetben a képzés időtartama három (tan)évre csökkent. Mégis szerintem nem ez a legjelentősebb változás, hanem inkább az, hogy a közismereti tantárgyak óraszámait heti 12 órában állapították meg, amelyből öt óra jut a testnevelésre, kettő az idegen nyelv(ek) tanulására. A többi tantárgy „osztózik” a maradék óraszámokon.

Többen azért kritizálták a programot, mert túl keveset tanít meg a szakiskolásoknak. A szakiskolai program hároméves időtartama alatt mi fér bele a közismereti tárgyakba?

Az OFI-ban zajló fejlesztés egyrészt arra irányult, hogy olyan tantárgyakat, „műveltségterületeket” alakítson ki, amelyekben a hagyományos tantárgyak tartalmi elemei integrált módon jelennek meg. Ilyennek tekinthető elsősorban a *természetismeret* (kémia, fizika, biológia, földrajz) és az ún. *KOMA-program*, amely az irodalom, nyelvtan, kommunikáció és a művészeti ismeretek tartalmi elemeit foglalja magában. A tartalmi elemek kidolgozásakor a fejlesztőknek nem volt könnyű dolguk, hiszen az óraszámok adta keretekben kellett gondolkodniuk. Kulcseleme a közismereti tantárgyi blokknak az *osztályközösség-építő program*, amely egyrészt a tanulói és az iskolai közösség erősítésére irányult, másrészt az a szerepe, hogy erősítse a tanulóknál a tanulással kapcsolatos motivációt, felkeltse az érdeklődést az egyes tantárgyak tartalmi elemei iránt. Rendkívüli mértékben megnő ebben a koncepcióban az osztályfőnök szerepe és felelőssége. Munkatársaimmal folyamatosan azt hangsúlyoztuk, hogy eredményes és hatékony munkát csak akkor tudunk elképzelni, ha az egy osztályban tanító pedagógusok szakmai együttműködése kiterjed a tervezéstől a megvalósításig.

Készült a programhoz egy közismereti kísérleti tankönyv. Mitől különbözik ez a tankönyv a hagyományos tankönyvektől?

Elsősorban abban, hogy egy kötetben kaptak helyet az idegen nyelv és a testnevelés kivételével a közismereti tantárgyak tartalmi elemei. El szeretném mondani, hogy eredetileg a fejlesztés során nem gondolkodtunk tankönyvben. Két évvel ezelőtt elkészítettünk egy tananyagot, amelyet feltöltöttünk a www.szaki.ofi.hu honlapra. Ez minden közismereti órára tartalmazott tananyagot, módszertant, és a tanulók számára munkalapokat is a tanórára. 2012 nyarán, amikor ezt az ország több pontján bemutattuk, az volt a pedagógusok véleménye, hogy ez „nagyon jó”, de szerencsésnek tartanák, ha tankönyv is készülne. Több dolog is a pedagógusok rendelkezésére áll tehát. Az azonban kétségtelen, hogy ebben az iskolatípusban sem lehet már hagyományos módon tanítani. Mi arra törekedtünk, hogy fejlesztéseink eredményeképpen változzon a tanári szerep és bővüljön a módszertár.

Milyen visszajelzések érkeztek eddig a könyvről? Készül a további évfolyamoknak is tankönyv?

---

⁵ Ez egy interjú volt a Köznevelésben

Ebben a félévben zajlik számos iskola bevonásával a kötet „tesztelése”. Ezt a kutatást Kerber Zoltán vezeti az OFI-ban. Célunk, hogy a következő évre olyan tankönyvet kapnak kézhez a diákok, amelyben már érvényesíteni fogjuk a mind a pedagógusok, mind a diákok észrevételeit. Másrészt természetesen mindez megkönnyíti a tízedik évfolyam számára készülő kötet elkészítését is, amely jellegében hasonló lesz, mint a tankönyv.

A SZAKI mellett elindultak a HÍD-programok is. Ezekhez a programokhoz is készül tananyag?

Igen. Eddig a HÍD I-II. programok nevelési-oktatási programjai készültek el, amelyekben moduláris szerkezetben tananyag is található. Ezek támogatásra ebben az évben „tantárgyanként” munkatankönyvek készülnek, amelyek nemcsak az említett programokban, hanem az ebben a félévben fejlesztendő HÍD III.⁶ programban is használhatók lesznek.

Sokan azt is hangoztatták, hogy ez az iskola „zsákutcsás-jellegű”. Mi a véleménye erről?

Arra törekszünk, hogy azok a tanulók, akik az általános iskolát követően szakiskolákba lépnek, ha elvégezték ezt az iskolát, tovább tudjanak lépni, ha akarnak. Ezért terveztünk a számukra egy olyan iskolatípust, amelynek a „munkacíme” az, hogy szakiskolások középiskolája. Ennek a két éves iskolának, amely az érettségihez vezethetné el a tanulókat, most van egyeztetés alatt a programtervezete. Ebben az iskolában különösen azoknak a tárgyaknak lesz magas az óraszám, amelyekből a tanulóknak érettségizniük kell.

Összességében hogyan értékelné ma azon fiatalok helyzetét, akik a szakiskolát választják?

Az általános iskolából többnyire azok a tanulók kerülnek a szakiskolákba, akiknek gyenge a tanulmányi eredményük. Sok tanulóval egyéb probléma is van, amely nem könnyíti meg a pedagógusok munkáját. Tény azonban, hogy az elmúlt évtizedben a szakiskolákban nagyon magas arányban fordultak elő tanulással kapcsolatos kudarcok, sok tanuló a végzettség megszerzése előtt már elhagyta az iskola, a tanulás világát. Ezeket a tényeket fontos tudni, mert ezek nélkül nem lenne érthető az a fejlesztői szándék, amely ezt az iskolát tekintve a gyökeres változtatások igénye mellett tette le a voksát.

1 ábra. Tanulói kudarcok a szakiskolában

⁶ Ez a program a tervek szerint azok számára készül, akik nem végezték el az általános iskolát, de már átlépték a tankötelezettség időhatárát.